

Anmeldelse af Benny Lihme

Alt fast går op i røg!

Journalist på Weekendavisen, idéhistoriker og fodboldhipster Asker Hedegaard Boye har skrevet en god bog om fodboldens forvandling i Europa de sidste 30 år. Som alle vi, der er lidt oppe i årene, har kunnet konstatere, er spillernes støvler lige pludselig i alle regnbuens farver (da far var dreng, var lyserøde eller skriggule støvler utænkeligt). Også manden i sort løber nu rundt i alle farver, det er sjældent at han tager den traditionelle sorte dommerkappe på. Alle tilskuere sidder nu ned, nogle i luksus lounges, hvor de ordner bizniz, mens spillerne knokler på banen, der efterhånden flere steder er af kunstgræs. På sidelinjen fokuserer tv-kameraerne på den nye tids trænerfetichisme osv. (de stinkende rige og indflydelsesrige spilleragenter holder sig mere i baggrunden). Altsammen noget vi fans næsten har vænnet os til i løsrevet form. Værre er det med den sidste nye forandring, fra 2016, VAR-systemet. Big Brother is watching you, dvs en videodommer kan teknologisk ændre på den udspillede virkelighed og fratage både spillere og tilskuere dømmekraften og den gode gamle mulighed for at skændes om en tvivlsom kendelse. Manden i sort som et røvhul vi kan enes om at hade, er en uddød figur. Spilletets æstetik taler vi slet ikke om, det her er overvågningskapitalismens manifestation og indtrængen i fodboldspillet afvikling.

Det er ikke hipsteren Boye, der sidder på Harbo Bar i Blågårdsgade og disker op med obskurante detaljer fra fodboldens verden. Det er fagmanden og analytikeren, der i bogen i en relativt stramt komponeret og til dels kronologisk fremstilling tegner et iskoldt billede af fodboldens transformation fra et lokalt anliggende til global showbusiness.

Afsættet er de to store stadionkatastrofer, med forskellig årsag og mange døde, Heysel Stadion i Bruxelles 1985 og Hillsborough i Sheffield 1989. Katastroferne betød helt nye krav til sikkerhed og stadions. Med Premier Leagues og Champions Leagues (og monteret UEFA) etablering i 1992 træder den økonomiske determinisme for alvor i karakter. TV-stationer byder op til dans om guldkalven, den russiske oligark Roman Abramovitj køber Chelsea i 2013, og derfra går det slag i slag med udenlandske rigmænds opkøb af klubber. Hvem sagde fx. Qatar og Paris Saint-Germain eller Manchester City og De Forenede Arabiske Emirater, der i bogens terminologi betegnes som "moralisk hvidvaskning" af totalitære regimer.

For en almindelig naiv fodboldelsker er det dybfryser læsning. Men bogens fortjeneste er jo at være virkelighedsnær, og tilbyde læseren et overblik og en forståelse af denne fodboldens forvandling. Som vækker minder om Karl Marx og hans berømte hookline "Alt fast går op i røg", der netop baserede sig på hans iagttagelser af det modernes genembrud og rasen i pulveriseringen af det gamle.

Hvis der skal nævnes noget af "det faste", der er blevet stående, kunne det være det stadigvæk sindssygt tætte kampprogram i Boxing Days perioden fra 26. december og ugen frem i England. Denne gamle tradition, oprindeligt tilpasset tjenestefolk og arbejds-

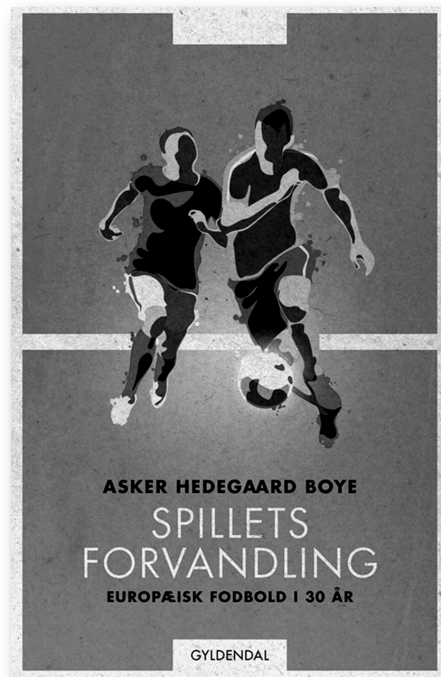
res fridage, er der ikke lavet om på. Jeg formildede selv julens rædsler med at se en del kampe foran tv-et.

Hvad denne bog angår, synes jeg ikke at den får pointeret denne træghed og modstand mod forandring. På side 17 står der tilmed, at tilskuertallet, efter Hillsborough-katastrofen, i 1990 medførte store beslutninger om ændring af sikkerhedsforholdene på de engelske stadions (modernisering af tælleapparaterne, ingen salg af alkohol, kun siddepladser osv.). Denne forandring skulle have medført en stor tilskuerkrise, således at det gennemsnitlige tilskuertal kom helt ned på 20.700. Dette lave tal sammenholdt med de godt fyldte engelske stadions i Boxing Day perioden, stemte ikke overens. Så jeg tjekkede, i videnskabens navn, Premier League tilskuertallene i 2020's første uge: 30.124, 25.468, 38.772, 32.115, 73.271, 31.570, 40.396, 61.023 og 41.823.

Ialt 374.562 tilskuere til ni kampe, et gennemsnit på 41.618. Tilskuerkrise?

Bortset fra dette eksempel er der ikke grund til at fagtjekke bogen. Forfatteren omgås de mange fakta med omhu i en troværdig fremstilling. Nå ja, selvfølgelig, havde sammenhængen været en anden end en anmeldelse, kunne hipster nørderiet få mere frit løb. Hvorfor optræder de to argentinske spillere Osvaldo Ardiles og Ricardo Villa ikke i bogen? De spillede for Tottenham i 70-80'erne og var vel et varsel om den udvikling med udenlandske spillere i Premier League, som senere eksploderede med Bosman-dommen i 1995, hvor EF-domstolen afsagde dom til fordel for arbejdskraftens fri bevægelighed. Og da belgieren Bosman selv var fodboldspiller og arbejdskraft betød dette i praksis, at man i 2006 kunne opleve Arsenal skrive Premier League-historie, da de stillede op uden englændere i startopstillingen.

Bogen har en meget lang litteraturliste af en fodboldbog at være. Selv Sartre optræder med Kritik af den dialektiske fornuft, så hvorfor, kunne man spørge, er Hans-Jørgen Nielsen ikke med på litteraturlisten?

Asker Hedegaard Boye:
SPILLET'S FORVANDLING
– *Europæisk fodbold i 30 år.*
Gyldendal.
231 sider. kr. 299,95.